

NIEUWS

uit D'n Nieuwe Hof

FIETSTOCHT
langs drie
vlindertuinen

**DE HEERLIJK-
HEID** Waalre -
Valkenswaard

HET IVN REISJE
van dit jaar

**VRIJWILLIGERS-
PENNING**
Harrie van den Broek

**LINTJES-
DRAGERS**
Anneke Droog
Leo Eijkelenboom

De leerlingen van de Agnetendalschool
Winaars van de
Jubileum kleurwedstrijd

**NATUURWIJZER
IN VOOR NATUUR**

ZOMER 2017

IVN: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

IVN instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezinslidmaatschap €16.60

Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN.

Vrienden ontvangen 4x per jaar de Natuurwijzer/In voor natuur

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar.

Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op:

**IBAN:NL19INGB 0001 6112 36 t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE
BIC:INGBL2A**

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .
Schriftelijk: J. van Heeswijk, Braambeslaan 15, 5552 PE Valkenswaard of
javanheeswijk@onsbrabantnet.nl

Verandering van emailadres ook doorgeven bij J .van Heeswijk. Zie hierboven

De website van onze afdeling is: <http://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	Emile Weijters Laurier 16 tel: 040-2075670	5552 GZ Valkenswaard
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL Valkenswaard
2e Secretaris	Frans Vierstraete Sakervalk 11 tel: 040-2015117	5554 MD Valkenswaard
Penningmeester	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenkalender	pag. 4
Voorwoord	pag. 6
Wist je dat.....	pag. 7
In memoriam Kees Wels	pag. 8
Lintje voor Anneke Droog en Leo Eijkelenboom	pag. 9
Vrijwilligerspenning Harrie v.d. Broek	pag. 10
Cursus “Paddenstoelen”	pag. 10
Drie tuinen fietstocht	pag. 11
Met de jeugd de natuur in	pag. 12
Een gouden toekomst of.....?	Pag. 13
Boomfeestdag	pag. 15
Bezoek aan Laermolen, Hoogstraten, België	pag. 16
Interview Arthur Jeurissen	pag. 18
Fietstocht door de Heerlijkheid Waalre- Valkenswaard	pag. 19
Wat gebeurde er allemaal in onze tuin in mei 2017?	pag. 22
Opbrengst Rabobank Clubkasactie	pag. 23
Uitslag van de kleur- en tekenwedstrijd	pag. 24
Kijk eens op onze website	pag. 26
IVN “schoolreisje” op 13 juni 2017	pag. 27
De levenscyclus van het pimperlblauwtje	pag. 30

Activiteitenoverzicht

Zomer 2017

Woensdagochtend

Elke woensdagmorgen is een vast aantal werkgroepen in en rond D'n Nieuwe Hof actief: de Tuingroep, Documentatiegroep, Vogelwerkgroep en de Leskistengroep.

Jeugd-IVN

Voor de diverse leeftijdsgroepen zijn er eens per maand bijeenkomsten
Groep 1 (8-10 jaar); woensdagmiddag 14.00 – 16.30 uur;
Groep 2 (11-13 jaar); zondagmorgen 09.00-12.15 uur;
Groep 3 (14 jaar en ouder); bijeenkomsten worden nader afgesproken.

Blindertuin

Vanaf 1 april is de tuin op de dinsdagochtend en woensdagmiddag weer open. De speciale kindermiddagen voor dit seizoen worden op de website van het IVN gepubliceerd.

Schoolproject “Kleur om te overleven”

De komende maanden wordt het project bezocht door de verschillende groepen van de basisscholen, buiten de schoolvakanties.

Wandelingen

Zondag 11 juni; “Op zoek naar de wiewaal”; 07.00 – 10.00 uur; startpunt: hoek Paulusdal / Christoffelpad, 5551 EA Valkenswaard.

Zondag 18 juni; “Tongelreepdalwandeling”; 14.00 – 16.00 uur; startpunt: Tennispark Eeckenrode, de Hurken 1 a, 5583 AA Waalre.

Vrijdag 7 juli; “Nachtzwaluwwandeling”; 21.30 – 23.30 uur; startpunt: Parkeerplaats bij de Drie Bruggen, Zeelberg 37, 5555 XH Valkenswaard.

Zondag 20 augustus; “Malpiewandeling”; 14.00 – 16.00 uur; startpunt: Parkeerplaats Malpie voorbij de Venbergse Molen, 5556 TA, Valkenswaard (het zandpad volgen na de Molenstraat).

Vrijdag 8 september; “Vleermuiswandeling”; 20.00 – 22.00 uur; startpunt: Eikenburglaan, 5644 RD, Eindhoven.

Vogelwerkgroep

Elke eerste dinsdagavond van de maand, bijeenkomst van de leden van de werkgroep.

Schoolgidsen Valkenswaard en Waalre

Valkenswaard (startpunt altijd IVN Gebouw, tijd 09.00 – 12.00 uur)

woensdag 5 juli: Malpie excursie

dinsdag 27 september Fietstocht Strabrechtse Heide

Natuurwerkgroep Waalre, Valkenswaard en Riethoven

De Natuurwerkgroepen ronden hun werkzaamheden in de buitengebieden af en vervolgen hun activiteiten in het najaar.

Wilt u komend najaar en winter deelnemen aan deze activiteit, neem dan contact op met Wim van Stipdonk of Ben Putman voor Waalre (040 2216573 of 040 2215000)

Harrie van de Broek voor Valkenswaard (040 2018239)

Jan Das (040 2016075) voor Riethoven

Ad Baken (040 2015181) voor de Natuurwerkgroep Malpie.

Activiteiten ivm het jubileumjaar

Zondag 30 juli; Fietstocht tussen de 3 IVN tuinen; .vertrektijden tussen 11.00 – 13.00 uur

vanuit de tuinen (zie verderop in deze uitgave)

Vrijdag 25 aug.: Nachtvliedernacht in de Vlindertuin Waalre; bij regen schuift het door naar zaterdag 26 augustus en als het dan ook regent dan schuift het door naar

zondag 27 augustus. (vanaf 21.30 uur)

Vrijdag 15 sept.: Filmavond over de diverse IVN activiteiten in het afgelopen jaar. (20.00 uur)

Zondag 24 sept. Jeugddag met allerlei activiteiten in de Kleine Meer; (13.00 -16.00 uur)

Voorwoord

Valkenswaard, juni 2017

Beste IVN'r,

In april jl. heeft de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging plaats-gevonden. Voorafgaand aan de vergadering kreeg ons lid Harrie van de Broek de Vrijwilligerspenning uitgereikt door wethouder Mevr. Tindemans, in het bijzijn van veel vrienden, vrijwilligers en leden van het IVN.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering is afscheid genomen van Ben Putman als bestuurslid. Voor zijn inzet werd een attentie overhandigd samen met een bos bloemen voor zijn vrouw die hem menig uur heeft moeten missen.

Graag zouden wij weer iemand uit Waalre in ons bestuur willen hebben. Onze zoektocht naar kandidaten heeft tot nu toe niet tot resultaat geleid.

Na de vergadering werd een video vertoond van het kamp van het Jeugd IVN naar de Biesbosch in 2016.

Op 26 april, daags voor Koningsdag, zijn onze actieve leden Anneke Droog en Leo Eijkelenboom onderscheiden met een koninklijke onderscheiding. Anneke en Leo, alsnog van harte gefeliciteerd en bedankt voor de vele jaren van inzet voor het IVN.

Bij de start van de bouw van 52 woningen in het project Dommelen-Zuid in juni jl., is onze vereniging verkozen om een nestkastenproject in die wijk te realiseren waarvoor wij een donatie van € 2.000 mochten ontvangen. Bij de uitvoering van het project proberen we de bewoners zo veel mogelijk te betrekken om gedragenheid door de wijk zeker te stellen.

In mei bereikte ons het droevige bericht dat ons actieve lid Kees Wels is overleden. Verderop in deze uitgave treft u een In Memoriam aan.

Tot slot wil ik u, namens de andere bestuursleden, een mooie en zonnige zomerperiode wensen.

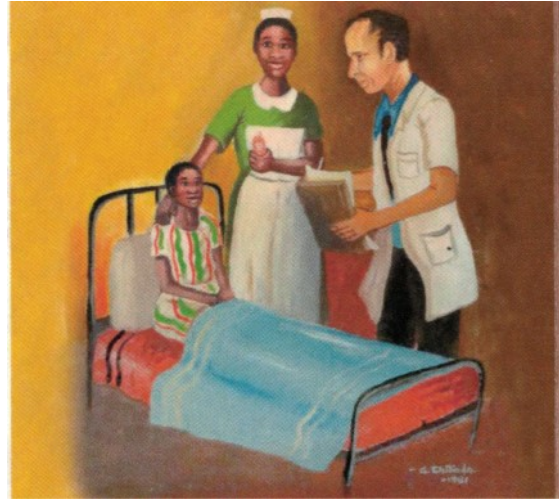
*Namens het bestuur IVN Valkenswaard-Waalre,
Emile Weijters, voorzitter*

Wist u dat?

- Op 22 maart zowel in Riethoven, als in Waalre, als in Valkenswaard de Boomfeestdag is gevierd door het planten van diverse bomen.
- Op de avond van de Algemene ledenvergadering de vrijwilligerspenning van Valkenswaard is uitgereikt aan Harrie van de Broek voor zijn vele activiteiten en bijzondere inzet voor onze afdeling.
- Daags voor Koningsdag een Koninklijke Onderscheiding is uitgereikt aan Anneke Droog en Leo Eijkelenboom vanwege hun inzet voor het IVN en andere vrijwilligersactiviteiten .
- Op vrijdag 21 april er ca. 150 mensen hebben meegedaan aan de “avondbelevingswandeling” .
- Deze wandeling werd georganiseerd door Natuurmonumenten samen met het IVN in het kader van “Wandelweek Valkenswaard.
- De cursus Natuurfotografie plaatsgevonden heeft in mei en gevolgd is door 14 deelnemers.
- De teken- en kleurwedstrijd voor de basisscholen zijn gewonnen door de Agnetenschool en De Zonnewijzer. De prijzen, een natuurbelevingsochtend, zijn inmiddels in ontvangst genomen.
- Op 2 mei is een natuurbelevingsmiddag voor de deelnemers van Dagopvang Stokerwei georganiseerd.
- Een 8-tal mensen van de Dagopvang heeft genoten van allerlei wilde bloemen en planten, door hun verschillende zintuigen extra te gebruiken.
- Onze vereniging in juni een gift van de projectontwikkelaars van Dommelen Zuid heeft mogen ontvangen.
- Dat we met deze gift een Nestkastenproject gaan uitvoeren voor de nieuwe wijk.
- De Natuurwerkgroepen (Natuurwerkgroep Riethoven, Natuurwerkgroep Waalre, Natuurwerkgroep Valkenswaard en de Natuurwerkgroep Malpie) de zomerpauze houden en in het najaar weer gaan werken in de buitengebieden.
- Als je geïnteresseerd bent in deze Natuurwerkgroepen, kun je contact opnemen met de contactpersonen van deze werkgroepen:

Natuurwerkgroep Riethoven	met Jan Das	040 2016075
Natuurwerkgroep Valkenswaard	met Harrie van de Broek	040 2018239
Natuurwerkgroep Waalre	met Wim van Stipdonk	040 2216573
Natuurwerkgroep Malpie	met Ad Baken	040 2015181

In Memoriam Kees Wels

Kees is in 2006 lid geworden van onze afdeling, samen met zijn vrouw Marijke. Graag wilde hij zich inzetten voor de lokale natuur. Zo nam hij samen met Janka Kessener het werk over van Henk Wijnen van de Bomenstichting. Nauwgezet werden de waardevolle bomen van Valkenswaard in kaart gebracht en het gegevensbestand gedigitaliseerd. Kees vond dat de bestuurders van de gemeente best wel zuiniger om mochten gaan met de natuur in Valkenswaard. En op zijn eigen wijze hield hij een indringend betoog hierover voor de heren politici. Niet alleen de waardevolle bomen maar ook de bijzondere natuurgebieden zouden via een zg. "Monumentencommissie" bewaakt moeten worden. Ondanks de politieke praktijk bleef zijn overtuiging overeind en Kees bleef bijdragen aan het natuurbeleid van de gemeente. Dit alles in bescheidenheid en met vriendelijkheid.

Naast het werk voor de Bomenstichting coördineerde Kees ook de werkzaamheden in de Heemtuin aan de Bosstraat en hij vond het leuk om inleidingen te verzorgen zoals tijdens de Bomencursus en over zijn laatste verblijf van enkele jaren terug in Afrika.

De ziekte die enkele jaren geleden bij Kees werd geconstateerd en waarvoor hij werd geopereerd bleek na jaren toch langzaam voort te woekeren. Als arts wist hij wat er aan de hand was en in een gesprekje enkele weken voor zijn overlijden in mei was hij daar zeer feitelijk over.

Wij wensen zijn vrouw Marijke, de kinderen en kleinkinderen veel sterkte en kracht om dit verlies te kunnen verwerken.

Emile Weijters, voorzitter

Lintje voor Anneke Droog en Leo Eijkelenboom

Op 26 april 2017 hebben twee IVN'ers uit onze afdeling een koninklijke onderscheiding gekregen. Anneke Droog werd in Valkenswaard Lid in de Orde van Oranje-Nassau; Leo Eijkelenboom kreeg dezelfde onderscheiding in Waalre.

Anneke Droog

Uit handen van burgemeester Ederveen heeft Anneke Droog een koninklijke onderscheiding gekregen voor al haar vrijwilligerswerkzaamheden bij het IVN.

Iedereen binnen IVN Valkenswaard-Waalre kent Anneke wel, omdat zij al heel lang secretaris van de afdeling is. Dat is op zich al een forse klus. Daarnaast heeft zij in de loop van de jaren nog op veel meer gebieden haar steentje bijgedragen: het cursusteam, de publiekswandelingen en het scholenproject zijn enkele voorbeelden.

Een terechte onderscheiding dus, waarvoor zij door haar IVN-collega's met plezier in de bloemetjes is gezet.

Anneke, van harte gefeliciteerd!

Leo Eijkelenboom

Burgemeester Brenninkmeijer van Waalre heeft Leo Eijkelenboom Lid in de Orde van Oranje-Nassau gemaakt voor al zijn vrijwilligersactiviteiten op het gebied van natuur en milieu. Deze heeft hij verricht voor vele organisaties, waaronder ook IVN Valkenswaard-Waalre (vóór de fusie IVN Aalst-Waalre).

Bij het IVN is hij lang lid geweest van de milieuwergroep Waalre. Ook heeft hij namens deze groep een aantal jaren in het afdelingsbestuur van IVN Aalst-Waalre gezeten.

Leo, van harte gefeliciteerd met deze verdiende onderscheiding!

Vrijwilligerspenning voor Harrie v.d. Broek

Op 19 april, aan het begin van de jaarvergadering, kwam wethouder Hetty Tindemans langs om de Valkenswaardse vrijwilligerspenning uit te reiken aan Harrie v.d. Broek.

Ze somde op waar hij sinds ca. 2001 allemaal mee bezig is geweest bij het IVN: Jeugd IVN, bestuurslid, Vogelwerkgroep, Natuurwerkgroep, blote-voetenpad: teveel om op te noemen!

De bos bloemen van de gemeente was per abuis niet bezorgd, maar de groepen waarin Harrie actief is waren hem niet vergeten. Hij werd dus toch met twee mooie bossen bloemen verblijd.

Harrie, van harte gefeliciteerd met deze welverdiende onderscheiding

Cursus “Paddenstoelen”

Dit najaar organiseert IVN afdeling Valkenswaard-Waalre, samen met de afdeling Kempenland-West, weer een Paddenstoelencursus.

Bedoeld voor iedereen die geniet van deze 'bloemen van de herfst' en er ook wat van wil weten.

Iedereen kan er dus aan meedoen!

De data waarop de bijeenkomsten zullen plaatsvinden worden zo spoedig mogelijk bekendgemaakt

Deze cursus is sterk praktisch gericht, waarbij de deelnemers, in het eerste deel van de ochtend in het veld, paddenstoelen op naam leren brengen.

In de tweede helft van deze ochtenden zullen ook diverse achtergrondgegevens aan de orde komen zoals o.a. de rol van de paddenstoelen in de natuur, naamgeving, gebruik en mythologie.

De cursus wordt gegeven in het IVN gebouw, Bosstraat 25.

De cursuskosten bedragen € **25,00** (voor leden € 22,50).

De cursuskosten zijn inclusief syllabus, koffie en thee.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden bij Anneke Droog, tel.nr. 2014727

of via e-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl

Voor de cursusgroep is een maximum gesteld van 20 deelnemers

Drie tuinen fietstocht

IVN Valkenswaard-Waalre bestaat 50 jaar! Dat vieren we met een speciaal jubileum-programma, vol activiteiten waaraan iedereen kan meedoen.

Op zondag 30 juli zijn kleine en grote fietsers welkom in de drie tuinen van IVN Valkenswaard-Waalre. De Heemtuin in Valkenswaard, de Vlindertuin in Waalre en de Vlinder-insectentuin in Riethoven zijn open. Ook natuureducatiecentrum D'n Nieuwe Hof is geopend, hier is de tentoonstelling 'Kleur om te overleven' te bezoeken.

Vrijwilligers uit de tuinen vertellen over 'hun' tuin, en in iedere tuin staat koffie, thee en limonade klaar voor de bezoekers. Speciaal voor kinderen zijn er in elke tuin natuuropdrachten waarmee leuke zoekkaarten te verdienen zijn.

De jubileumcommissie heeft een mooie fietsroute uitgezet langs de drie tuinen. Wie niet zo ver wil fietsen kan ook slechts één of twee tuinen bezoeken. Starten met de route kan bij elke tuin. Op 30 juli is de route ook als GPX-bestand te downloaden van onze website.

Het dagprogramma wordt nog verder ingevuld. Houd onze site in de gaten voor meer informatie!

Start 10.00-13.00 uur, in een van de drie deelnemende tuinen.

De tuinen zijn te bezoeken tussen 10.00 en 16.00 uur.

Meedoen is gratis!

***adres Vlindertuin Waalre,
Blokvenlaan, tegenover huisnr. 43
Ong. 150 m. Bospad ingaan.
Auto's parkeren aan de Blokvenlaan.***

***Adres Vlindertuin/insectentuin Riethoven
Aan de rand van Riethoven, nabij
kruising Rythoviusdreef/Stevertsebaan***

***Natuurtuin Valkenswaard, Bosstraat
25, bij D'n Nieuwe Hof***

Regionale cursus “Met de jeugd de natuur in”

Een leuke en praktische cursus, bedoeld voor (groot)ouders, natuurouders, jeugd-leid(st)ers, leerkrachten, leiding van de BSO. Een cursus voor volwassenen waarin wij vertellen en laten zien wat er voor kinderen in de natuur te ontdekken, te beleven en te genieten valt. Na afloop van deze cursus weet je wat je kunt doen als je samen met kinderen de natuur in wilt om te genieten van al het moois.

Tijdens deze cursus gaan we telkens naar een ander natuurgebied om daar de natuur in al zijn facetten te ontdekken. Natuur is alles om je heen: de boom in de straat, de mier op de grond, de hommelmot op een bloempje, de appel in je handen, kikkervisjes vangen, rupsen zoeken, uilen-ballen uitpluizen, luisteren naar vogels.

Eigenlijk vinden kinderen het altijd leuk in de natuur, ook al hadden ze van tevoren geen zin om te gaan.

Tijdens deze cursus nemen gidsen van 5 IVN-afdelingen (IVN Bergeijk-Eersel, IVN Cranendonck, IVN Kempenland West en IVN Valkenswaard-Waalre en IVN Veldhoven Eindhoven Vessem) de cursisten mee naar buiten. Daar kijken we naar wat er voor kinderen in de natuur te zien, te doen, te ontdekken en te onderzoeken is.

De cursus bevat de volgende kernelementen: beleving (hart); kennis (hoofd); gedrag of handelen (handen).

We zijn er van overtuigd dat leren over de natuur vooral gaat via zelf doen; beleven en verwonderen.

Nu verwondering en nieuwsgierigheid zaaien, betekent straks respect en betrokkenheid oogsten.

Natuuronderwerpen die tijdens deze cursus aan de orde komen zijn: bomen, vogels, bloemen, insecten, water-insecten, diersporen en herfst-verschijnselen. En verder ook didactiek en natuurspellen.

Cursisten ontvangen tevens een digitale reader met achtergrondinformatie over al deze onderwerpen.

Data:

23 september, 28 oktober en 18 november 2017;

10 maart, 7 april, 12 mei en 16 juni 2018.

Tijden:

de excursies zijn van 9.00 - 12.00 uur (exclusief reistijd);

Locaties:

De excursies zijn op verschillende plaatsen in de Kempen, o.a. in Bladel, Bergeijk, Eersel, Veldhoven en Valkenswaard.

Kosten:

€ 30,00 voor IVN-leden en € 40,00 voor niet IVN-leden.

Aanmelden:

bij Hetty Fokkens, via de website:

ivn.nl /afdeling /veldhoven-eindhoven- vesse-

sem

of hfokkens@onsbrabantnet.nl

of

040 254 30 77.

Een gouden toekomst of ...?

In februari heeft de schoolprojectgroep haar 30-jarig bestaan gevierd. Tienduizenden kinderen (en daarnaast veel volwassen begeleiders en leerkrachten) hebben in al die jaren kunnen genieten van onze projecten. Leerzaam en toch speels, over natuur die je in onze eigen omgeving tegenkomt.

Kinderen vertrouwd maken met de natuur om ons heen, en laten ervaren hoe leuk en interessant natuur is, is voor de leden van de projectgroep een belangrijke drijfveer om elk jaar opnieuw veel tijd in een nieuwe tentoonstelling te steken. Maar we leren er zelf ook nog steeds van! Wetenschappelijke inzichten kunnen veranderen, de natuur om ons heen verandert ook. Je blijft echt 'bij'! En al zeggen we het zelf, de projectgroep is een gezellige, collegiale werkgroep om in bezig te zijn.

Daarom vinden we het heel jammer, dat Bets v.d. Pluijm en Petry Verberne besloten hebben om na jarenlange inzet per februari 2018 te stoppen met het werk voor de projectgroep. Het betekent dat we nu écht héél dringend op zoek moeten naar versterking. Ook al krijgen we veel

hulp bij diverse karweitjes, met vier mensen in de kerngroep komen we menskracht tekort! Wat zou het jammer zijn om te moeten stoppen met onze mooie schoolprojecten ...

Help mee zoeken!

Wij zoeken dus één maar liefst twee mensen die ons willen helpen in de kern-

groep. Niet voor hier en daar een klusje maar als volwaardige collega die meehelpt in de organisatie. In dit blad hebben we al vaker een oproep geplaatst, en eigenlijk is het er niet de goede plek voor. De lezers zijn immers vaak al actief als vrijwilliger bij het IVN, en hebben het daar al druk mee. Maar help ons zoeken! Ken je iemand met een groen hart, die graag educatief bezig is: pols hem/haar eens. Op de IVN-website is onder www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/natuurproject heel veel informatie te vinden over de schoolprojecten. Het is vrijwilligerswerk waar je trots op kunt zijn!

Is iemand uit je kennissenkring geïnteres-

seerd? Meer weten is enthousiast worden. De leden van de projectgroep vertellen graag persoonlijk wat het werk allemaal inhoudt (en waarom het zo leuk en belangrijk is). Mail of bel één van ons voor meer informatie.

Marie-Louise den Boef,

tel. 040-2218123

of e-mail mldenboef@gmail.com

Lies van Gompel, tel. 040-2068470

Hanneke Wijman, tel. 040-2017703

Fanny van Zon,

e-mail fanny.van.zon@hetnet.nl

Boomfeestdag

Toeval bestaat (niet)!

Net nadat ik beloofd had mee te helpen bij de 60ste boomfeestdag kwam ik een nog veel oudere boomfeestdag tegen. In het boek Nils Holgerssons wonderbaarlijke reis door Zweden van Selma Lagerlöf van 1906 stuitte ik op een hoofdstuk "De dag van het bos". De tekst is verouderd, maar verder.....oordeel zelf!

Op de brede bergrug, waar Gorgo (de adelaar) Nils had achtergelaten, had 10 jaar eerder een grote bosbrand gewoed. Het meeste verbrande hout was wel opgeruimd en er was wel wat nieuw groen gekomen, maar het grootste deel van het eens zo mooie bos was nu een kale rotsvlakte. Na de brand had het helaas bijna niet geregend , het groen was verdord en het zand weggestoven. Het was een akeelig, doods gezicht.

Maar op deze dag werden alle kinderen bij school verzameld. Ze hadden allemaal een schop of een hak bij zich en een zak met brood. In een lange optocht liepen ze met hun leraren en leraressen naar de kale plek. Voorop liep een jongen met de schoolvlag en een paar boswachters en een paard en wagen met jonge boompjes en zaad sloten de rij.

Toen alle kinderen hun brood op hadden en zich over de rotsen hadden verspreid, zag alles er al lichter, vrolijker uit! Ze pakten hun hakken en schoppen en begonnen te werken. De boswachters vertelden, dat ze moesten zoeken naar kleine, nog met aarde bedekte plekken en dat ze daar hun boompjes moesten planten. De kinderen praatten er onder het planten

over, dat de nieuwe bomen nu de aarde zouden vasthouden en dat er dan weer frambozen en bosbessen konden groeien.

"Ja, het was goed, dat ze hierheen gegaan waren", zeiden ze tegen elkaar," want het was de hoogste tijd!"

En zij voelden zich ongelooflijk belangrijk!

En volgens mij denken heel wat kinderen er nu net zo over!

Het boek was een opdracht aan Selma Lagerlöf en bedoeld als geschiedenis-, aardrijkskunde- en biologieboek.

Ik heb het zo goed mogelijk vertaald, maar wel wat stukjes weggelaten. Het bijgevoegde plaatje komt uit de eerste uitgave voor volwassenen. Later is er een kinderuitgave gemaakt.

Hartelijke groeten, Zwop de Jong.

Laermolen, een eeuwenlange Middel- eeuwse industriële activiteit is terug van weggeweest

Een aantal schoolgidsen uit Waalre heeft in februari de Laermolen bezocht. Een oude olieslagmolen in Hoogstraten, België waarvan in 1405 al vermelding is gedaan. Vermoedelijk is de molen zelfs nog ouder. In 2004 is de wateraangedreven olieslagmolen weer gerestaureerd en dus in ere hersteld. De Laermolen oogt daardoor zoals in de jaren 1800. Het binnen- en buitenwerk van de olieslagmolen staat er nagenoeg bij als op het hoogtepunt van gebruik toen volop koolzaadolie geslagen werd. Dankzij de inzet van de molenaars en enthousiaste vrijwilligers wordt nu 4 keer per maand koolzaadolie geslagen maar ook walnoten- en soms lijnolie worden er geproduceerd. Wij brachten een bezoek op een zonnige maar koude zondagmiddag.

We hebben genoten om deze Laermolen van dichtbij in werking te zien; de indrukwekkende kollergang oftewel de grote verticale molenstenen die in dit geval het koolzaad pletten. Het houtwerk geeft amper geluid maar dat komt omdat de houten delen regelmatig gesmeerd worden met koolzaadolie. Geen andere oliën, werd ons verteld door een vrijwilliger,

want als er dan olie lekt, is de productie van koolzaadolie veront-reinigd!!

Enthousiast vertelt één van de vrijwilligers over deze olieslagmolen en beantwoordt al onze vragen geduldig. Ook gaf hij ondertussen een demonstratie. Trots zijn de vrijwilligers op 'hun' molen.

Na de restauratie is ook de vuister in ere

hersteld; een houtkachel die het geplette koolzaad opwarmt voordat het in speciale zakken gedaan wordt. Deze zakken werden vroeger gemaakt van paardenharen; ijzersterk en niet kapot te krijgen. Tegenwoordig worden ze gemaakt van een speciaal synthetisch materiaal, simpelweg omdat er moeilijk aan paardenharen te komen is.

De zakken worden klem gezet in de slagbank, een speciaal onderdeel van deze olieslagmolen. Een houten balk, ook aangedreven door de molen, klapt met veel lawaai iedere keer op de houten wig die de zak met gemalen koolzaad steeds verder klem zet. Daardoor wordt de olie uit het koolzaad 'geslagen' en opgevangen in een pan onder de slagbank.

Na alle enthousiaste verhalen en demonstraties kopen de meesten van ons een fles koolzaadolie. Daar ondersteunen we tenslotte de inspanningen van de vrijwilligers mee! Daarna wandelen we

nog een kort rondje door een stukje Hoogstraten. We gaan nog een klein kerkje in voordat we weer naar huis rijden. Wat een mooie dag en wat een prachtige molen!!

Chantal van der Strigt

Dingen bedenken en maken: fijn om te doen!”

Gesprek met Arthur Jeurissen

Als je betrokken raakt bij het IVN kun je daar op allerlei manieren actief zijn. Dat geldt met name voor Arthur Jeurissen. Nu is hij een van de oudste leden en nog steeds werkzaam als redacteur in de redactie van de Natuurwijzer - In voor Natuur. Als het gaat om foutloos Nederlands is er geen betere corrector dan Arthur, die niets over het hoofd ziet. Op het Joriscollege in Eindhoven had hij een uitstekende docent Nederlands en Arthur kan vol enthousiasme vertellen over de lessen van deze man, die hem de liefde voor taal en dialect (!) bij bracht. Hij reciteert voor mij feilloos het lange gedicht van de Tilburger Piet Heerkens over “Vrouwke Misère”. Fantastisch!

Het blad maken was ook Arthurs werk: aanvankelijk werden de aangeleverde stukken voor de Natuurwijzer met stencils door Arthur en Jan van den Nieuwenhof vermenigvuldigd. Jan tikte alles in en Arthur draaide de stencils af. Daarna kwam het copieerapparaat in huis en hij werkte vaak tot diep in de nacht om alles in alle rust in orde te maken. Hij heeft het altijd jammer gevonden, dat het blad tenslotte naar de drukker is gegaan. Hij hield van zijn werk!

Vijf jaar is Arthur penningmeester geweest van het IVN, van 1992 tot 1996. Hij rept er niet over, maar hij rekende het zeker tot zijn verantwoordelijkheid om in- en uitgaven goed in de gaten te houden.

Met Lies heeft hij samen gewerkt aan het Kabouterpad. Hij heeft 14 kabouters gemaakt en als er wat te repareren valt, weet Lies hem nog altijd te vinden. Voor het Scholenproject heeft hij het bordensysteem bedacht zoals het nu is. Ook bij het maken van de kistjes en de spelletjes was hij betrokken. Het repareren en verbeteren ervan heeft hij altijd leuk gevonden.

Arthur raakte daadwerkelijk betrokken bij het IVN via Mieke, zijn vrouw, die met de kinderen wandelingen maakte. Toen er sprake was van de bouw van D'n Nieuwenhof heeft hij volop meegewerkt: de stenen uit Borkel en Schaft bikken bij het Stationneke, metselen en samen met broer Jules de plafonds beneden aanbrengen.

Hij heeft de basiscursus gevolgd bij Jan en maakte er een boekje over. Hij heeft het hem niet meer kunnen geven door het onverwachte overlijden van Jan. Hij ging ook naar lezingen op het IVN. Door zijn betrokkenheid bij de projecten leerde hij een hoop. Hij hoorde graag wat de schoolgidsen erover vertelden.

Nu hij midden tachtig is zijn veel mensen er niet meer. Toch komt hij altijd trouw naar de redactievergaderingen en als het aan hem ligt zou hij wel meer willen doen, want: “dingen bedenken en maken is fijn om te doen!”

Annelies Theeuwes

Fietstocht door de Heerlijkheid Waalre-Valkenswaard

Op dinsdag 16 mei genoten we met onze schoolgidsengroep van een “Heerlijke” en verrassende fietstocht. Wil Coolen was onze gids en de verwachtingen waren hoog gespannen! We waren immers al vaker met hem op pad geweest en Wil is een geboren verteller die zich niet alleen op een grondige manier in zijn onderwerp verdiept, maar het ook op een boeiende en inspirerende manier kan overbrengen. Het onderwerp was deze keer: “De Heerlijkheid Waalre-Valkenswaard”.

Wat is een Heerlijkheid?

Heerlijkheden zijn ontstaan in de Middeleeuwen. Het zijn zelfstandige gebieden met eigen wetten, bestuurders en rechtspraak. De heer is in het gebied de belangrijkste persoon. Hij bezit de heerlijke rechten om binnen zijn gebied wetten uit te vaardigen, bestuurders te benoemen en belastingen te heffen. Bij een heerlijkheid horen gewoonlijk boerderijen, pachtvelden en een burcht, kasteel of landhuis. De heerlijke rechten gaven de kasteelheer heel veel macht: hij kon niet alleen bestuurders benoemen, maar ook bijv. de koster, de schoolmeester, de doodgraver, de nachtwaker of de schipper. Ook het belastingrecht was heel breed: pachtrecht, tiendrecht, tolrecht, jachtrecht, visrecht, banrecht. Het banrecht gold o.a. voor de molen en hield in dat zijn onderdanen verplicht waren om hun koren in de molen van de heer te laten malen. Het windrecht bepaalde dat zelfs voor de wind moest worden betaald die de molen draaiende hield....

Het ontstaan van de heerlijkheid Waalre-Valkenswaard

In 704 schonk edelman Aengibald aan bisschop Willibrordus: "een compleet domein, inclusief bouwlanden met akkers en beemden, weiden, waters en waterlopen, een bos tot deze plaats behorend en 8 hoeven met mensen en lijfeigenen en met al hun vee". Dit alles ter wille van de

Oude Willibrorduskerkje, Waalre

zaligheid van zijn ziel!

Willibrordus liet na zijn dood zijn bezit na aan de abdij van Echternach.

Wat is er nog te zien van de heerlijkheid Waalre?

Op het kaartje is de route mooi te zien. We fietsten vanaf de bunker over het Molenpad (een zandpad achter de bunker dat loopt naar de toenmalige Loondermolen) Heel mooi is hier nog het beekdallandschap te zien. De inmiddels verdwenen achterhoeve lag op het hogere gedeelte, waar ook de akkers lagen. Van daaruit loopt het landschap duidelijk af naar de beek. Via het kasteel en de Loondemolen liep onze route over het kerkepad naar Loon, vandaar uit naar het centrum van het domein en langs Treeswijk terug naar Valkenswaard.

Het kasteel

Het kasteel is nog gedeeltelijk zichtbaar. Het ligt aan de Dommel tegenover de Loonderhoeve. Resten van de gracht zijn nog herkenbaar. Door verschillende branden is het ingrijpend verbouwd en werd het uiteindelijk een boerenhoeve. Aan de overkant, bij de Loonderhoeve, zijn nog resten te zien van de banmolen. Boven op de Loonderhoeve is het klokje bewaard gebleven, waarmee de arbeiders op het veld opgeroepen werden als het etenstijd was. Bij de brug staat een informatiebord, de moeite waard om even af te stappen en op je gemak te lezen.

Het kerkepad

Het kerkepad is tot op de dag van van-

Boerderij "het kasteel", Loon, Waalre

daag mooi bewaard gebleven. Vanaf het kasteel ging men over de toenmalige Molenweg, via een smal zandpad tussen de boerderijen door naar Loon, een oude driehoekige “plaetse”, zoals die nog in heel veel oude dorpskernen terug te vinden zijn. Vaak zijn ze omgeven door eikenbomen, die gebruikt werden voor de bouw van boerderijen. In het midden bevond zich altijd een “drenkkuil” voor het vee. Het water werd tevens gebruikt als bluswater. Hier op Loon staan nog een aantal prachtige monumentale boerderijen, o.a. die van Annelies Wagter (één van onze IVN-leden). Onlangs nog opnieuw voorzien van een rieten dak, compleet met wolfskap, en helemaal volgens de regels geschilderd in de originele kleuren. Compliment voor jou, Annelies! Het kerkepad loopt dwars over de plaetse, langs haar huis, mooi tussen de beukenhagen door, richting het oude Willibrorduskerkje.

Het Willibrorduskerkje

Dit kerkje is één van de alleroudste kerkjes in ons land en het is destijds door Willibrordus zelf nog ingewijd. Het groeide uit tot het centrum van het domein. Het kerkje is diverse keren verbouwd en uitgebreid, wat aan de buitenkant goed te zien is. Later werd er een nieuwe, grotere kerk gebouwd: de grote Willibrorduskerk op het marktplein. Op dit moment behoren Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft weer tot de oude Wilibrordusparochie! Het kan verkeren!

Huize Treeswijk

In 1824 wordt de heerlijkheid verkocht.

Mr. Andreas Arnoldus van Velthoven verwierft het Waalrese gedeelte en Jonkheer Jean de la Court het Valkenswaardse deel.

In 1828 laat van Velthoven aan de huidige Valkenswaardseweg een villa in neoklassieke stijl bouwen en noemt die naar zijn vrouw Theresia, baronesse van Pallandt. In de voorgevel worden twee nissen aangebracht met daarin twee klassieke beelden: Ceres - godin van de landbouw, en Proserpina - godin van de plantenwereld. Zowel het huis als de bijbehorende boerderij staan momenteel te koop. Hopelijk wordt er een passende bestemming voor gevonden.

Ons cultureel erfgoed, iets om zuinig op te zijn.

Onze fietstocht leidde langs zoveel bezienswaardigheden dat het te veel is om hier allemaal op te noemen. We gebruikten de lunch op het terras van het oude klooster, een prachtig gebouw. Ook hier is men op zoek naar een zinvolle invulling die financieel op te brengen is. We waren onder de indruk van al het moois dat tot nu toe nog bewaard gebleven is, en dat brengt tevens het besef naar boven dat we hier met z'n allen heel erg zuinig op moeten zijn. Het is meer dan de moeite waard.

Wil, bedankt voor al het werk dat je hieraan besteed hebt.

Het was een geweldige dag!

Nelly van der Burgt

Wat gebeurde er allemaal in onze tuin in mei 2017?

Onze 3 stokoude hoogstam perenbomen hadden prachtig in bloei gestaan, maar door enkele koude nachten bevroor begin mei de bloesem met de reeds gevormde peertjes. Dat gebeurde ook met de laagstam appelboompjes en de jonge walnotenbomen.

In de siertuin zagen we dat alle jonge blaadjes van de Gingko bruin waren en ook de prachtige Japanse esdoorn stond er beroerd bij. Vele struiken hadden een tik van de vorst ontvangen, de Hortensias en hier en daar zelfs de Buxusstruiken.

Na enkele weken herstelde de natuur; de Gingko, de Japanse esdoorn en de notenboompjes kregen gelukkig weer blad. Volgend jaar hopen we weer op fruit.

Op een zonnige meidag ontdekten we in de tuin een Meikever, vroeger ook wel '(heg)mulder' genoemd. Manlief pakte

Meikever of (heg)mulder

het beestje op en zette het op het gazon, zodat ik dit mooie exemplaar kon bewonderen. Het heeft aparte oranje-achtige sprietten die ook wel 'zijspiegels' genoemd worden. Vlug een foto van gemaakt voordat hij weg vloog.

Het werd steeds warmer op 27 mei werd de hoogste temperatuur in mei ooit gemeten (in Nederland): 33,5 gr. in Volkel. Inderdaad het was echt warm, 's avonds konden we lang buiten zitten. Één van die mooie avonden leek het wel of we in Zuid-Europa op een terras zaten een fel getjilp klonk vanaf het huis.

We gingen op zoek, zouden we het kunnen vinden?! 'Gewapend' met een zaklamp én met het lichtje op mijn gsm vonden we het beestje onder de dorpel van het keukenraam (tegen de nog warme achtermuur van het huis): een Huiskrekel!! Dat zo'n niet echt groot beestje zoveel lawaai kan maken! Daarna zocht ik even in een insectengids op waar een Huiskrekel zoal leeft. Meestal zit hij in oude gebouwen stond er beschreven. Toevallig was in die week, na 9 jaar leeg te hebben gestaan, een groot gedeelte

Huiskekel

van het oude boerderijtje naast ons gesloopt. Dus wellicht zocht deze Huiskekel een nieuw 'kraakpand'?!)

De avonden dat het warm bleef, tjlpte de Huiskekel er op los. Toen het weer minder werd hoorden we niets meer ... geen idee waar nu zijn nieuwe onderkomen zal zijn (althoewel, ook wij hebben een oud huis).

*Groetjes van
Dinie van Lieshout*

Grote klaproos

Grote clubkas campagne

De opbrengst van de RABO clubkas campagne was dit jaar € 645,40 voor het IVN Valkenswaard-Waalre.

Uitslag van de kleur- en tekenwedstrijd

Op school en aan de keukentafel hebben heel veel kinderen ijverig zitten werken aan onze kleur- en tekenplaten. Van de 2650 platen zijn er 683 retour gekomen, een onverwacht hoog aantal!

De jury heeft in de week na Pasen alle platen bekeken. Wat is het moeilijk om de winnaars uit te kiezen, als je ziet met hoeveel toewijding er vaak gewerkt is. Daarom hebben we zowel bij groep 1 t/m 4 als bij groep 5 t/m 8 ook vijf eervolle vermeldingen uitgedeeld.

Kleurwedstrijd

Amy uit groep Oranje van De Zonnewijzer heeft gewonnen bij groep 1 t/m 4. Wat de jury vooral mooi vond aan haar kleurplaat, waren de meerkleurige 'ogen' in de veren van de pauw. Amy heeft op school een periscoop-loeppot gekregen en is met haar hele klas op natuurbeleving in De Kleine Meer geweest.

Verder waren er eervolle vermeldingen voor: **Menno v.d. Kolk** (groep 1-2 De Pionier), **Jules Smit** (Sneezies OBS Ekenrooi), **Raine Morrison** (groep 4 De

Ster), **Kiki** (groep 4A 't Smelleken) en **Lieke Torremans** (groep 4 De Windroos). Zij hebben allemaal op school een loeppot gekregen.

Tekenwedstrijd

Lise van Dooren uit groep 4-5 van Agnetendal heeft de hoofdprijs verdiend bij groep 5 t/m 8. De jury vond haar boom in verschillende herfstkleuren prachtig,

Prijzuitreiking school de Zonnewijzer

en ook al de tekstballonnetjes die zij in haar tekening verwerkt had. Lise heeft ook op school een periscoop-loeppot gekregen en is met haar klas op natuurbeleving geweest in 't Heike.

Verder waren er eervolle vermeldingen voor: **Lorna Verweijen** (groep 5 't Smelleken), **Dirk** (groep 4-5 Agnetendal), **Veerle** (groep 6 St. Servatius), **Joran** (groep 6 Jupiter De Ster), en **Rosan Thiels** (groep 8B 't Smelleken). Zij hebben op school een zoekkaart van het IVN gekregen.

Op stap voor de hoofdprijzen

Op woensdag 7 juni is er in 't Heike ijverig gezocht naar waterdiertjes en landdiertjes door **Lise** en haar klas. Gelukkig was het droog, op een héél klein buitje na. Voor de begeleiding waren liefst 9 IVN'ers beschikbaar, en die hebben net zo genoten als de kinderen. Wat een enthousiasme! Er werd dan ook van alles gevonden. Uit het water van de Keersop werden veel vlokreeftjes geschept maar ook een waterscorpioen, verschillende insectenlarven en zelfs twee modder-kruipertjes. In de buurt van de schepplek stonden veel varens en dat is dus ideaal voor spinnen. Verder werden er beekjuffers gevangen en een prachtige rups van de plakker. In de pauze was er limonade met verschillende soorten muffins en om het helemaal feestelijk te maken tot slot een ijsje. Hoewel de kinderen daarna twee kilometer terug naar school moesten lopen, zagen we alleen maar blije gezichtjes!

Op dinsdag 20 juni is er in De Kleine Meer opnieuw gezocht naar waterdiertjes en verder hebben we in de heemtuin het blote-voetenpad en een stukje Regenboogkabouterpad gedaan met **Amy** en haar klas. Dat was nóg eens genieten voor iedereen! Sommige kinderen liepen wel vijf rondjes blote-voetenpad. Daarna lekker met de voeten in het water, want het was echt zomers weer. Bij het waterdiertjes scheppen kwamen ontzettend veel bootsmannetjes in de netten terecht en ook een alpenwatersalamander (plus zijn larve). Zelfs tijdens de pauze met sap en muffins gingen een paar kinderen door met vissen, er was zó veel te zien! Het ijsje aan het einde was een welkome afkoeler. De IVN'ers kunnen extra nagenieten want wij kregen van de leerkrachten een doos lekkere chocolaatjes. Dankjewel!

Kijk op de website voor uitgebreide verslagen en foto's van de natuurbelevingsochtenden. Op de achterkant van dit nummer staan de kleur- en tekenplaat van de hoofdprijswinnaars.

Voor iedereen die heeft meegeholpen: bedankt voor je inzet!

Fanny van Zon

Kijk eens op onze website

Het is bijna een jaar geleden dat het landelijk IVN overging op een nieuwe layout van de website. In het kielzog daarvan zijn ook alle plaatselijke afdelingen overgegaan want we maken gebruik van hetzelfde stramien. Dat was soms even wennen! Informatie op andere plekken en (verplicht) meer ruimte voor foto's. Maar na een tijdje weet je niet beter.

Onze afdeling heeft een grote site in vergelijking met veel andere afdelingen. Dan kost het omzetten meer tijd. Vooral de talrijke pagina's over de Valkenswaardse monumentale bomen, en die over de wilde planten in Nederland, hebben lang moeten wachten op omzetting. In het voorjaar is ervoor gekozen om deze niet meer onder te brengen bij de landelijke paraplu maar op een eigen domein. Komt er ooit weer een nieuwe layout dan hoeven deze honderden pagina's niet meer opnieuw ingevoerd te worden!

www.ivn-valkenswaard-waalre.nl

Dat is nog eens makkelijk te onthouden. www.ivn-valkenswaard-waalre.nl stuurt je meteen door naar onze 'bekende' homepage waar je door kunt klikken naar alle andere verenigingsinformatie. Activiteiten die binnenkort plaatsvinden en het laatste nieuws bereik je via de fotoblokjes die op de homepage staan. In het menu staan

bijvoorbeeld alle werkgroepen, de natuurprojecten en gegevens over D'n Nieuwe Hof en onze tuinen.

In het jubileumjaar is een speciaal hoekje ingeruimd voor alles wat met het 50-jarig bestaan te maken heeft. Leuk om te bekijken. Het is/wordt een geweldig jaar.

Iets voor de site? Stuur het in!

Kopij insturen mag altijd, graag zelfs! Denk aan verslagen van activiteiten, bijzondere waarnemingen, aankondigingen en allerlei ander nieuws. Vooral foto's zijn welkom. Kopij wordt meestal binnen 1-2 dagen geplaatst. Heb je opmerkingen over de site: mail ook dan gerust.

Mail berichten naar Fanny van Zon, e-mail fanny.van.zon@hetnet.nl

IVN “schoolreisje” op dinsdag 13 juni 2017

Wat vooraf ging

Eind april krijgen we de uitnodiging voor het (school)reisje van het IVN. Ik pols mijn vrouw (Jeanne) of ze daar zin in heeft. “Natuurlijk, was vorig jaar toch hartstikke leuk.” Dus maar snel de papieren ingevuld, geld in een enveloppe en alles ingeleverd.

(Nog) niet echt gelezen wat we die dag gingen doen. Dit had te maken met een geplande 14 daagse vakantie naar een dochter in Canada. Terug van de reis is onze moestuin een wildernis, terwijl we hem toch zo schoon achtergelaten hadden. Dus werk aan de winkel. We komen er pas laat achter dat het reisje al voor de deur staat. Gelukkig heeft Annie J. de wandelende IVN-ners bij AVV afgemeld en zelf mail ik nog snel naar de KBO Line-dancers dat ik er op dinsdag niet bij zal zijn. Op de dag zelf vraagt mijn vrouw nog waar we precies in Limburg naar toe gaan. Hè, Limburg? Ik dacht dat we richting de Veluwe gingen. Pas dan lezen we waar we echt naar toe gaan. Harskamp! Potverdorie, daarom loop ik nu met een hoortoestel aan mijn hoofd. In Harskamp was zo’n 60 jaar geleden een militair schietterrein. Vanwege organisatorische redenen stond ik altijd erg dicht bij de schutters. Oorproppen in doen, vond ik niet nodig. Dat was voor watjes. Had ik

het maar wel gedaan! Maar ik herinner me ook een meer dan prachtige omgeving want ik ben ook nog ca. 8 maanden in Ermelo gelegerd geweest en dat is dicht in de buurt.

Op weg

Royaal op tijd zijn we bij de bus en die staat nog klaar ook. Snel een plaatsje gezocht en ik mag aan het raam zitten. Ik zit nog geen minuut en er komt een vraag of ik het verslag voor deze dag wil schrijven. Met een opmerking in deze geest: “Jij schrijft toch immers graag en makkelijk en zit graag achter de computer!” Hè? Is dat zo? Maar ik zeg wel meteen “ja”, want ik ben in een vorig leven ook eindredacteur geweest en weet hoe moeilijk het soms is om mensen aan het schrijven te krijgen. Mogelijk is er meteen een wereldrecord gevestigd, want ik hoor later dat er soms wel 10 mensen gevraagd moeten worden voordat er iemand “ja” zegt. Later word ik er trouwens door

Jeanne op attent gemaakt dat het vrijdag al ingeleverd moet worden! Ai!

Ik begin wel meteen met aantekeningen te maken, want mijn geheugen is zo lek als een zeef. Precies op tijd van start. Marieke is onze chauffeur en wijst ons erop dat we van overheidswege verplicht zijn om de veiligheidsgordels te gebruiken. Verder meldt ze dat het ook wel verstandig is i.v.m. haar rijstijl, maar hierbij lacht ze gelukkig.

Ons eerste doel

Het staat aangekondigd als kleinste stadje van de Benelux: *Staverden*. Als aantal inwoners hoor ik getallen tussen 30 en 58, maar 58 lijkt het meest waarschijnlijk. Voor we gaan wandelen is er eerst koffie met IVN koek. Echt op z'n IVN's. Een paar tafeltjes langs de weg en smullen maar. Ik heb er nog een foto gemaakt en toen was de batterij van mijn camera leeg (zo goed was ik voorbereid). Onze groep van 50 wordt verdeeld in een groep met een rustig tempo en twee groepen dus met een onrustig tempo. Later zal dat ook blijken want er zat bijna een uur tijdverschil tussen de twee onrustige groepen.

We zullen te gast zijn bij het Gelders Landschap en dit zouden we zoal wel eens tegen kunnen komen:

** Kasteel, koetshuis, orangerie, kasteeltuin, bos, landbouwgronden en mooie oude boerderijen.*

** Ook worden er nog witte pauwen op Staverden gehouden.*

** Staverden is niet alleen bijzonder om zijn kasteel en de andere oude gebouwen, maar ook vanwege het voorkomen van veel ver-*

schillende planten, dieren en paddenstoelen.

** In de ijskeider achter het kasteel overwinteren vleermuizen*

** De Staverdensebeek stroomt door het hele landgoed en voorziet de watermolen, een vijver en gracht om het kasteel van water.*

** Ook nog een klein kerkhofje waar je alleen begraven mag worden als je in Staverden overlijdt.*

Ja, en we komen het allemaal tegen. We hadden een gids met voorspellende gaven. Ze meldde dat er nogal wat roofvogels zaten en ook de gele kwikstaart werd vaak gesignaleerd. Ze had het nog niet gezegd of we hoorden: "Kieuw, kieuw". Een buizerd boven ons hoofd en nog geen 10 meter verder bij de beek vliegt inderdaad de "beloofde" gele kwikstaart op.

Na de meer dan prachtige wandeling met veel loofbos en mooie smalle lanen is er weer koffie, nu met een wafel met slagroom. Naar ik meen, een traktatie van het Gelders Landschap. Er wordt onder de koffie natuurlijk flink gebuurt. Waar we het allemaal over gehad hebben? Het koolhydraten dieet van Leende, het werkt, afgevallen en veel fitter, het huidig burengedrag en hoe is het met Jan en Piet en Miet en Maria?

Ons tweede doel

Dat ligt, zoals gemeld, in Harskamp. Ook hier maar weer een aantal steekwoorden om onze nieuwsgierigheid op te wekken: Niet zomaar een vlindertuin, uitgeroepen tot de meest complete Vlindertuin van de Wereld, [zorgboerderij](#), [Passiflora's](#), [Tropische](#) en [Europese](#) vlindertuinen met eigen [vlinder-](#)

[kwekerijen](#), vlindereitjes, rupsen en cocons, 150 verschillende soorten vlinders met hun waardplanten, Orchideeënmuur, [Sub-tropische Buitentuin](#).

We zouden opgesplitst worden in twee groepen, maar omdat er maar één spreekstalmeester is, blijven we gewoon één groep. We ontmoeten een bevlogen man, met een zeer persoonlijk verhaal. Maar ook heel veel over rupsen, vlinders, waardplanten, poppen en cocons. Dat, als je 150 vlindersoorten in huis hebt, je ook 150 verschillende waardplanten moet hebben. Dat een tiental rupsen in 1 nacht een waardplant kaal kan vreten en dan moet er natuurlijk een tweede waardplant klaar staan. Die waardplanten worden ook grotendeels zelf gekweekt.

De eitjes en poppen kun je via Internet in de hele wereld kopen. Vooral in Zuid-Amerika en de Aziatische landen. Ik sta nog geen 10 seconden in de tropische vlinderkas of ik heb al twee vlinders op mijn rug zitten. Nee, geen nachtvlinders. Volgens Jeanne komen ze op de kleur van mijn T-shirt af. Zelf denk ik dat het te maken heeft met mijn onweerstaanbare Body-Air, voor die vlinders dan! Later blijken er plots drie spreekstalmeesters te zijn.

We gaan ook nog even naar de buiten-

vlindertuin. Nog niet echt een succes. De “bevlogen man” is op zoek naar een methode waarbij, als je bepaalde zaden zaait ook alleen maar die zaden op komen en geen andere. Nou, daar zoek ik al meer dan honderd jaar naar. (Ho, ho, Ton, niet overdrijven, 50 jaar lijkt redelijker.) Toch contact houden met die man. We komen ook nog langs een perenboompje met 1 peer er aan. Dat doet me goed. Nee, je moet me niet verkeerd begrijpen. Ik heb dit jaar een pruimenboom met één pruim en een perzikenboom met nul perziken. Eén nachtvorstje op het verkeerde moment van het jaar. Vorig jaar ook nx geogst toen was het hagel en wateroverlast. Mijnheer Trump leest u dit ook? Of bent u geen lid van het IVN?

Afsluiting

We genieten nog van een lekker soepje met brood en als je vergeten bent wat je opgegeven had, dan heeft Lies een lijstje met de namen van de deelnemers en aan welke soep ze de voorkeur geven. Nog een filmpje toe, met o.a. de geboorte van een aantal vlinders. Heel mooi. Dan wordt de terugreis aanvaard, zoals dat heet. En je gelooft het niet, maar op de minuut af arriveren wij volgens planning weer bij het IVN-gebouw.

Bedankt

Een heel groot dank je wel aan Lies en Reina, deze laatste bescheiden op de achtergrond. In wat gesprekjes met Lies kom ik er achter hoeveel werk het is om zo'n dagje te organiseren. Wist je bijvoorbeeld dat Lies ook nog in de gaten houdt of de bus wel overal onderdoor kan? Om maar wat te noemen. En nou hoop ik maar dat het schrijven van een verslagje meteen een verzekeringspremie is dat ik volgend jaar weer mee mag.

Ton van Kemenade

De levenscyclus van Het pimpernelblauwtje

De meesten van ons kennen wel het bijzondere levensverhaal van het gentiaanblauwtje. Dit mooie blauwe vlindertje legt haar eitjes op het klokjesgentiaan. Uit het eitje komt een rups die net zo lang van het bloempje eet, totdat ze volgroeid is. Daarna laat ze zich op de grond vallen in de hoop dat ze door knooppieren mee naar hun nest wordt genomen. Daar eet ze van de larven totdat ze gaat verpoppen. Dat doet ze vlak bij de uitgang, zodat ze snel weg kan, als ze vlinder geworden is.

Acht soorten blauwtjes

Er komen acht soorten blauwtjes voor in ons land: boomblauwtje, icarusblauwtje, heideblauwtje, bruin blauwtje, gentiaanblauwtje, veenbesblauwtje, klaverblauwtje, en het donker pimpernelblauwtje. Het pimpernelblauwtje wordt ook wel Maasblauwtje genoemd, omdat het vroeger vrij algemeen voorkwam langs beken en rivieren in Brabant en Limburg, met name langs de Maas. Tegenwoordig is het vlindertje heel zeldzaam geworden.

Kwetsbaar

De kwetsbaarheid van het pimpernelblauwtje is te vergelijken met die van het gentiaanblauwtje. Beide soorten zijn afhankelijk van één plant en één mierensoort. Bij het pimpernelblauwtje is dat de grote pimpernel en de moeras-steekmier.

Het vrouwtje zet in juli en augustus haar eitjes af op jonge knoppen van de grote pimpernel. De rupsjes eten van de bloem,

laten zich vallen en hopen te worden meegenomen door moerasmieren. Deze mieren hebben maar een klein leefgebied, ze komen niet verder dan enkele meters van hun nest! De hele winter verblijft de rups in het mieren-nest een leeft van hun larven. In ruil daarvoor likken de mieren van de suiker die de rups uitstoot via een "honingklier". Per nest leeft meestal maar één rups. Die eet ongeveer 250 mierenlarven. In juni verpopt de rups. Na 4 weken, in juli, komt de vlinder te voorschijn. Dat gebeurt vroeg in de ochtend, als de mieren nog slapen. Anders wordt ze aangevallen... De vlinder heeft dan gemiddeld twee dagen om een partner te zoeken, te paren en eitjes af te zetten. Daarna begint de hele cyclus opnieuw. Geen wonder dat ze steeds zeldzamer worden.....

Nelly van der Burgt

Contactgegevens IVN-werkgroepen Valkenswaard

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Bomenwerkgroep	Janka Kessener-Kochen		
	Telefoon: 2075280	jankakessenerkochen@onsbrabantnet.nl	
Cursuswerkgroep	Anneke Droog	2014727	w.droog@online.nl
Documentatiecentrum	Ria Rutten	2015723	h.rutten21@chello.nl
Natuurwerkgroep	Harrie van de Broek	2018239	h.broekbrom@onsmail.nl
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	2217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject	Fanny van Zon	2212983	fanny.van.zon@hetnet.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wiljkoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Irene Martens	2018712	ireen@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2048951	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com

Contactgegevens IVN-werkgroepen Waalre

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Wim van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Milieuwerkgroep Waalre	Leo Eijkelenboom	2216996	leo@eijkelenboom.com
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandeling Wolders Ven	Paulien Zuidweg	2217021	zuidwegp@gmail.com
Opleidingencontact Waalre	Bep van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Riethoven

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Schoolwandelingen	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Irene Martens
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

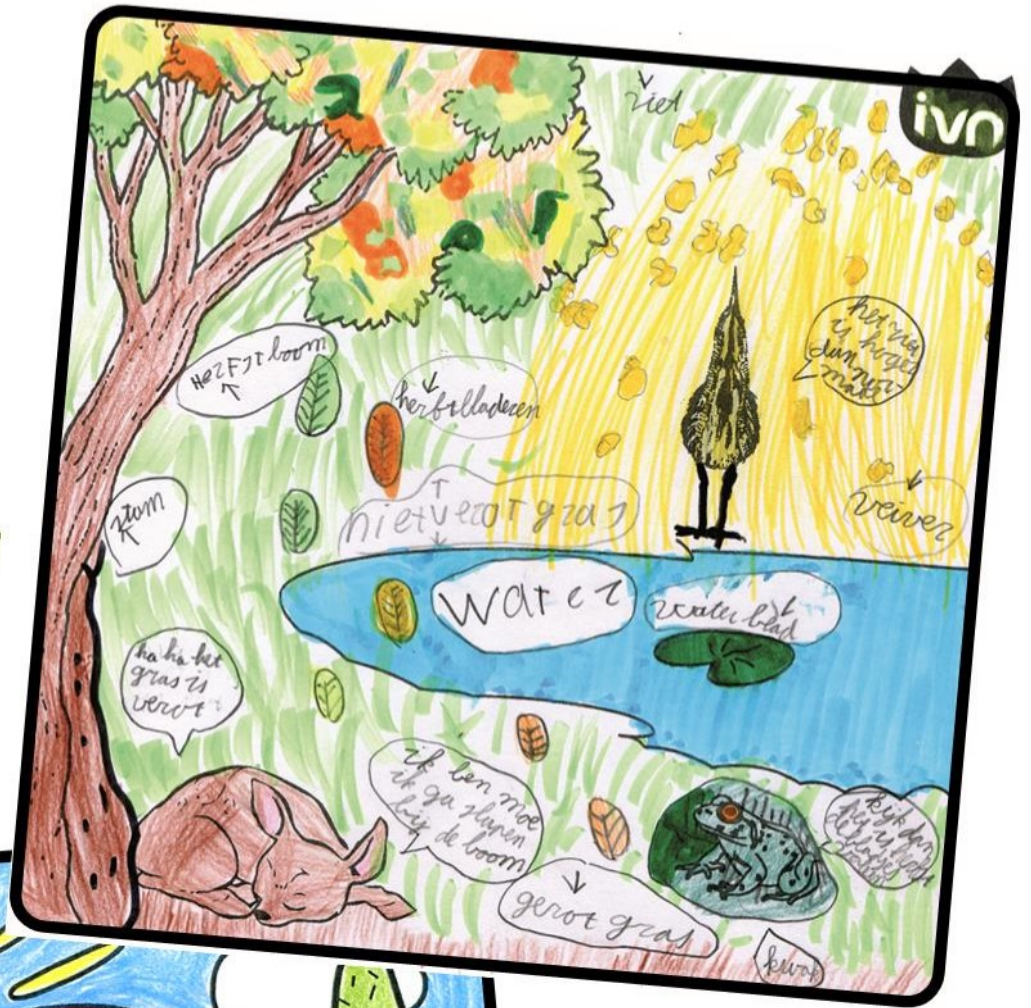
Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen

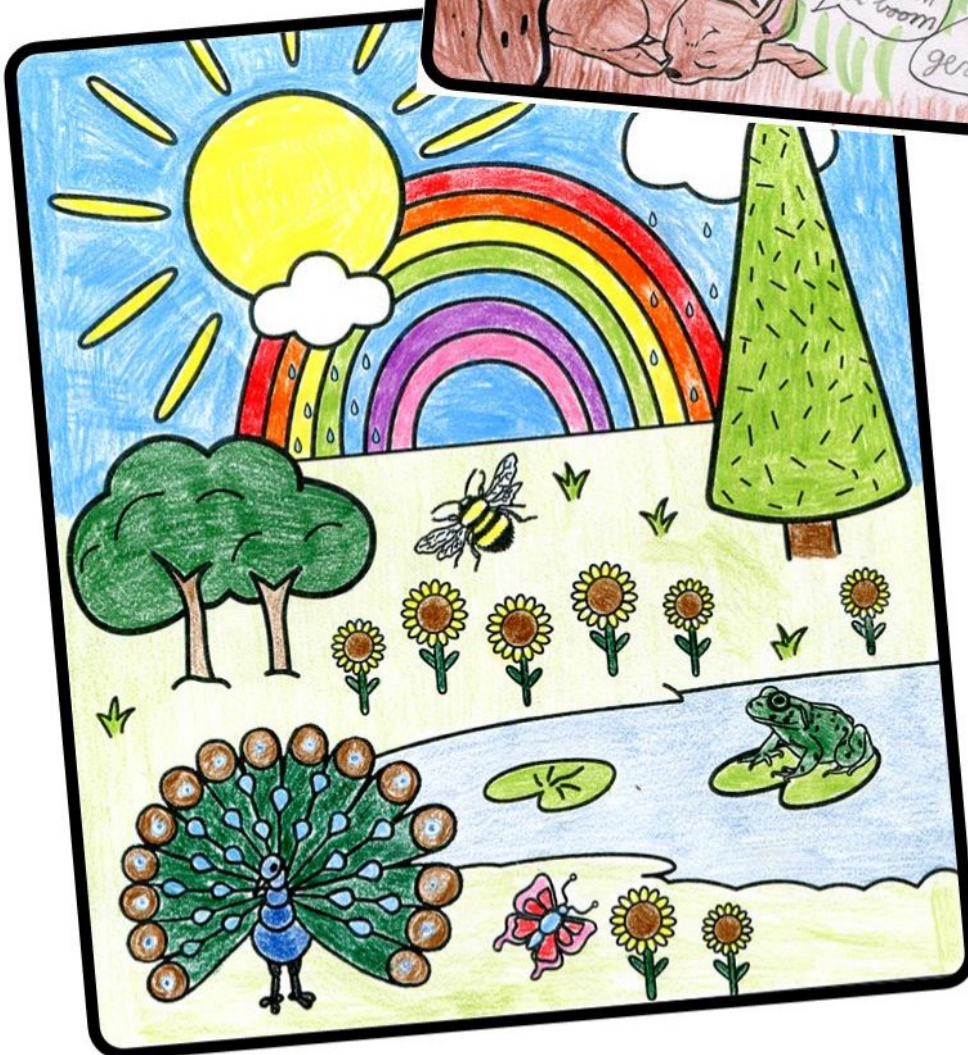
De inleverdatum voor het **zomernummer**

Vrijdag, 1 september 2017

UITSLAG
 Jubileum
 Tekenwedstrijd
 voor het
 basisonderwijs

1e Prijs bovenbouw:
 Lise van Dooren
 Groep 4/5
 School: Agnetendal

1e Prijs onderbouw:
 Amy
 Groep Oranje (3)
 SBO De zonnwijzer